

XXVII VISPĀRĒJIE
LATVIEŠU
DZIESMU UN
XVII DEJU SVĒTKI

LAIKA

U P E

2023. gada 6. jūlijā
plkst. 19.00

ĶĪPSALAS STARPTAUTISKAJĀ IZSTĀŽU CENTRĀ
KOKĻU MŪZIKAS LIELKONCERTS

Foto: Jānis Romanovskis

KOPĀ BŪT.
KOPĀ JUST

LAIKA UPE

Kokļu lielkoncerts LAIKA UPE stāsta par UPI, tradīcijas glabātāju, un LAIVINIEKU – tālāknesēju. Tas balstās uz pamatvērtībām – tautasdziesmu, dabu un koklētāju.

Palikt krastā vai, pārvarot neziņu, ļauties upes plūdumam? Kur nokļūsim, kurp vedīs dabas un tautasdziesmas spēks, kas koncerta laikā izskan kokļu stīgās? Laivinieks cauri laikam izdzīvo kokļu spēles dažādo skanējumu – mūsdienīgu, piesātinātu un mītisku. Viņa līdzgājējs ir LAIKA UPE, kas līdztekus atklāj savu stāstu – savu balsi. Tautasdziesmā izteiktais vārds un melodija ir LAIVINIEKA pavadītāji, kas savieno gadsimtu tradīciju upes.

Kopš 1970. gada koklētāji piedalās visos dziesmusvētkos. Viņu ieguldījums top arvien nozīmīgāks. Dziesmusvētki ir visnopietnākā kokļu mūzikas kalve un augšupcēlāja. Koklētāji ir pierādījuši, ka ar gara spēku un milestību pret savām saknēm var celt tautu no aizmirstības. Dziedot savu dziesmu pāri kungu aizliegumiem, pirmajos Dziedāšanas svētkos cēlās tautas spēks. Suminot svētku lielo dienu, 2023. gadā mēs godā ceļam tautasdziesmu un katru tās tālāknesēju, kas spējis glabāt dziesmu dzīvu, mainīgu un tagadnīgu cauri laikiem. Dziesmusvētku 150 gadu jubilejas kontekstā vēlamies atklāt, cik liels spēks ir tradīcijai un tautasdziesmai, kas vienlaicīgi spēj būt identitātes glabātāja un spilgta laikmeta lieciniece. Savīt seno ar laikmetīgo, ļaut tautas senajai dziesmai izlauzt sev arvien jaunas gultnes. Meklēt pirmavotu, tiekties uz tīro, uz sava patiesā skanējuma atklāšanu, saplūstot ar dabu, kuras mirklīgā mainība glabā sevi mūžīgo atklāsmes balsi. Tas ir ne tikai dziesmas, bet arī tautas likteņa gājums. Tas ir koncerta emocionālais plūdums un virzība.

Koncertā LAIKA UPE piedalās vairāk nekā 400 koklētāju, četri virsdiriģenti un dažādu mūzikas žanru viesmākslinieki. Skanisko pamatu veido vairāku paaudžu latviešu komponistu interpretācijas par tautasdziesmas tēmu un īpaši lielkoncertam radītie Valta Pūces un Aigara Raumaņa jaundarbi.

Sākumā skan Valta Pūces skaņdarbs “Rīta gaismā”, kas caurvīts ar tautasdziesmas “Caur sidraba birzi gāju” motīvu. Tā ir dziesma, kas runā par mūsu tautas attieksmi pret dzīvi un cilvēkiem. Skaņdarbs kopš tā radišanas ir koklētāju repertuārā kā kokļu mūzikas klasika. Sākumā tas skan savā oriģinālajā salikumā, bet koncerta noslēgumam komponists radījis jaundarbu “Jauns rīts”, kas atsaucas uz sākuma skaņdarbu, tā noslēdzot apli un sniedzot impulsu turpmākajam laika plūdumam.

Koncerta kulminācijā – pirmatskaņojums, Aigara Raumaņa skaņdarbs “Gaismu aust”. Tā uzdevums ir uzaust gaismas loku, kas rādīs ceļu nākotnes koklētājam. Skaņdarbs ir kā tilts, kas nodod šodienas zināšanas nākotnes pamatam. Tajā izmantotā elektronika un sitaminstrumenti paspilgtina kokļu skanējumu un rada aizlaika nojausmu.

Kokļu lielkoncerta LAIKA UPE repertuārs veidots tā, lai klausītājs sadzirdētu šodienas koklētāju prasmes, dažādu koklētāju ansambļu muzikālā stila izpausmes, kopdarbu raksturu un skaņas bagātību, atskatītos pagātnē – tautas tradīcijās – un mestu iztēles laipu nākotnē.

Kokļu lielkoncerts ir koklētāju prasmju un muzikalitātes apliecinājums. Tas ir stāsts par mums, koklētājiem, kuri kopj tautas radīto un pilnveidoto instrumentu. Ar kokles palīdzību un krāsainiem izteiksmes līdzekļiem koklētāji izsaka sevi mūsdienīgās melodijās un ritmos, tajā pašā laikā saglabājot tradīcijas vitālo stīgu. Ar šo koncertu vēlamies parādīt, ka spējam tautas kodu – tautasdziesmu – izteikt caur visdažādāko stilu mūziku.

KRISTĪNE DMITRIJEVA,
koncerta mākslinieciskā vadītāja

Laiks, kas plūst laika upē, ir neizmērāms. Tas nesākas ar piedzimšanu vai kaut kā rašanos. Tas nav definējams mērvienībās vai priekšrakstītos kanonos. Tas sākas tad, kad mēs ar savu gribu uzsākam došanos pretim kam izvēlētam, noteiktam. Un tas nebeidzas tad, kad esam nonākuši galapunktā (pat, ja tāds eksistē). Mums katram pieder sava laika upe un līdzīgi ņemtās vērtības, mācības vai atziņas. Tās nav atņemamas vēl ilgi pēc tam, kad esam nolēmuši tajā ielēkt, no tās izkāpt vai pārpeldēt citā upē, lai dotos citā virzienā.

SANDIS KALNIŅŠ,
koncerta režisors

Kokļu klusinātais, niansētais skanējums man asociējas ar ārkārtīgi vieglu sajūtu. Radot scenogrāfiju, vēlamies skatītājiem ļaut izjust laika upes plūduma pieskārienu, vizuāli paspilgtinot skanējumu ar netveramām formām un gaismām.

MĀRTIŅŠ BLANKS,
scenogrāfs

PROGRAMMA I DAĻA

RĪTA GAISMĀ

(Caur sidraba birzi gāju)
Valts Pūce

B grupas koklētāju ansamblī
DIRIĢĒ ANDA EGLĪTE

MANS KUMEĻŠ

(IV daļa no cikla *Ūsiņš jāja pieguļā*)
Edgars Lipors, latviešu
tautasdziesmas vārdi

B grupas koklētāju ansamblī
DIRIĢĒ VALDA BAGĀTA
Balss - Andrejs Planders,
Emīls Zonne, Reinis Bagāts,
Dzintars Lipors un Edgars Lipors

NEVIENS PUTNIŅŠ TĀ NEPŪTA

(4. daļa no *Latviešu
tautasdziesmu cikla*)
Latviešu tautasdziesma
Lauras Jēkabsones aranžējumā

Apvienotie koklētāju ansamblī –
Atbalsis, Dzītariņi un Balti

AUGŠUP

(Es uzkāpu kalnā)
Ieva Šablovska

B grupas koklētāju ansamblī
DIRIĢĒ KRISTĪNE DMITRIJEVA

TUMŠA NAKTE, ZAĻA ZĀLE

Ieva Veide

Valmieras mūzikas skolas
koklētāju ansamblis
ģitāras solo – Kaspars Zemītis
Etnokokles solo – Ieva Veide

SAULE PINA VAINADZIŅU

Latviešu tautasdziesma
Daces Bleikšas aranžējumā

B grupas koklētāju ansamblī
DIRIĢĒ VALDA BAGĀTA

INTERMĒDIJA

Sitaminstrumentālisti – Elvijs Endelis,
Mikus Bāliņš, Edvards Muzikants,
Reinis Tomiņš

KOKU ASARAS JŪRAS DZELMĒ

(5. daļa no cikla
Dzītaru dzimšana)
Valdis Muktupāvels

Koklētāju ansamblis *Dzītari*

IMPROVIZĀCIJA

Latvīte Cirse

Etnokokles solo – Latvīte Cirse

BŪS VASARA

Latvīte Cirse,
latviešu tautasdziesmas vārdi

Koklētāju ansamblis *Raksti*
Etnokokles solo – Latvīte Cirse
Balss – Inese Mičule

TUOĻI DZEIVĒJ MUNA MEILUO

Latgaliešu tautasdziesma
Sergeja Krasnopjorova apdarē

Koklētāju ansamblis *Kokļu klubs*

JAUNĀIS STŪRIS

Latviešu tautasdziesma
Sergeja Krasnopjorova
apdarē

C grupas koklētāju ansamblī
DIRIĢĒ ILZE ŽVARTE

SAULE KOKLES SKANDINĀJA

Biruta Deruma, latviešu
tautasdziesmas vārdi

Biruta Deruma un vokāli
instrumentālais ansamblis
Zelta stīdziņas

TRĪS SIDRABA UPĪTES

Latviešu tautasdziesma
Viļņa Salaka apdarē

C grupas koklētāju ansamblī
Kokles solo – Līga Griķe
DIRIĢĒ ILZE ŽVARTE

PĒRKONS VEDA VEDEKLIŅU

Latviešu tautasdziesma
Vitas Rudušanas apdarē

C grupas koklētāju ansamblī
DIRIĢĒ KRISTĪNE DMITRIJEVA

II DAĻA

KUR GAISMEŅA

Mariss Matias Ojala

Jūrmalas Mūzikas vidusskolas
koklētāju ansamblis
Vibrafons – Mariss Matias Ojala

SAULES MEITA

Agnese Boitmane

A grupas koklētāju ansamblī
Trīsstūris – Reinis Tomiņš
DIRIĢĒ ANDA EGLĪTE

DEJAS SAJŪTA

Jēkabs Nīmanis

A grupas koklētāju ansamblī
Kastīte – Reinis Tomiņš
DIRIĢĒ KRISTĪNE DMITRIJEVA

ARABESKA

Ēriks Miezis

Koklētāju ansamblis *Cantata*

SAULES MEITU PUŠKOŠANĀS

(3. daļa no cikla
Aiz Daugavas vara dārzs)
Irīna Mihailovska, latviešu
tautasdziesmas vārdi

Apvienotie koklētāju ansamblī
Austriņa un *Zeltskariņi*
Vokālais ansamblis *Ēra*

LAIKS

Laura Jēkabsons

A grupas koklētāju ansamblī
Ķermeņa perkusijas –
Elvijs Endelis, Mikus Bāliņš,
Edwards Muzikants, Reinis Tomiņš
DIRIĢĒ ILZE ŽVARTE

GAISMU AUST

(Pirmatskaņojums)
Aigars Raumanis

A grupas koklētāju ansamblī
Sitaminstrumenti – Reinis Tomiņš
Kokles solo – Kristīne Dmitrijeva,
Ilze Žvarte, Valda Bagāta un Anda Eglīte
DIRIĢĒ ARTŪRS OSKARS MITREVICS

JAUNS RĪTS

(Pirmatskaņojums)
Valts Pūce

A un B grupas koklētāju ansamblī
Apvienotais bērnu
koklētāju ansamblis
Kokles solo – Jūrmalas Mūzikas
vidusskolas audzēkne
Letīcija Peimane
DIRIĢĒ ANDA EGLĪTE

VIRSVADĪTĀJAS

Valda Bagāta – Pierīgas
novadu virsvadītāja
Kristīne Dmitrijeva – Rietumlatvijas
novadu un valstspilsētu koklētāju
ansamblu virsvadītāja
Anda Eglīte – Rīgas valstspilsētas
koklētāju ansamblu virsvadītāja
Ilze Žvarte – Austrumlatvijas novadu
ansamblu virsvadītāja

Rikotāji

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Kultūras ministrija

Partneris

RĪGA

Imt

elektrum

Atbalstītāji

Kārums

MANGAĻI

Rimi

CIRCLE K

Latvijas
Finieris

Dzintars

spice

Pakalpojumu un produktu partneri

airBaltic

Bolt

SAMSUNG

COFFEE
ADDRESS

Pasaules
Dabas
Fonds

Svētkus atspoguļo

SANTA

jauns.lv

Diena

Delfi

24

nra.lv

ir

LRĒTV

LATVIJAS
MĒDIJI

Jūrmala.tv

Sabiedriskie mediji

LATVIJAS
TELEVĪZIJA

Pasākuma norise tiks fiksēta audio, audiovizuālā un fotogrāfiju veidā, pamatojoties uz Dziesmu un deju svētku likumu un leģitīmu interesi, ar nolūku popularizēt svētkus, atspoguļot to norisi, veidojot nemateriālās kultūras mantojumu. Iegūtais materiāls neierobežotu laiku tiks saglabāts un publiskots iepriekš norādītajam nolūkam.

Pārzinis: Latvijas Nacionālais kultūras centrs,
Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14-7,
Rīga, LV-1050, Tālr.: (+371) 67228985,
E-pasts: lnkc@lnkc.gov.lv
Pasākumā plašsaziņas līdzekļi darbojas saskaņā ar to profesionālo darbību regulējošajiem likumiem un ir atzīstami par patstāvīgiem pārziņiem.